

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODNOGA GOSPODARSTVA

545

Na temelju članka 38. stavka 4. Zakona o stočarstvu (»Narodne novine« br. 70/97., 36/98., 76/99. i 151/03.) i članka 35. stavka 2. Zakona o hrani (»Narodne novine« br. 117/03. i 130/03.) ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva uz prethodno mišljenje ministra zdravstva i socijalne skrbi donosi

PRAVILNIK

O KAKVOĆI GOVEDIH TRUPOVA I POLOVICA NA LINIJI KLANJA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom propisuju uvjeti i kriteriji razvrstavanja i ocjenjivanja govedih trupova i polovica na liniji klanja, utvrđivanje kakvoće govedih trupova i polovica na temelju rezultata razvrstavanja i ocjenjivanja, način i postupak razvrstavanja, ocjenjivanja i obilježavanja trupova, polovica i četvrti propisanim oznakama, uvjeti kojima moraju udovoljavati ovlaštene osobe koje provode postupak razvrstavanja i ocjenjivanja, nadzor i provedba nadzora nad obavljanjem ovih poslova.

Članak 2.

U ovom Pravilniku u uporabi su nazivi i pojmovi s ovim značenjem:

1. Kakvoća govedih trupova i polovica na liniji klanja podrazumijeva njihovo razvrstavanje u kategorije i klase te ocjenjivanje prema prekrivenosti masnim tkivom time da je:

- kategorija govedih trupova i polovica određena pripadanjem jednoj od dobnih skupina životinja;
- klasa govedih trupova i polovica određena pripadanjem jednoj od skupina zavisno o razvijenosti mišića na trupu odnosno polovicama te razvijenosti osnovnih dijelova trupa odnosno polovica;
- prekrivenost trupova i polovica masnim tkivom određena pripadanjem jednom od stupnjeva.

2. Klaonički obrađen trup goveda je trup zaklane životinje s kojega je nakon klanja i iskrvarenja skinuta koža i odstranjeni svi unutarnji organi te je:

- bez glave (odstranjene na mjestu između zatiljne kosti i prvog vratnog kralješka) i donjih dijelova nogu (odstranjeni u tarzalnim i karpalnim zglobovima);
- bez organa u prsnoj, trbušnoj i zdjeličnoj šupljini;
- bez spolnih organa i vimena;
- bez leđne moždine duž kanala kralježnice (medulla spinalis).

3. Goveđe polovice su rasječeni trup po crti razdvajanja, koja prolazi kroz sredinu svakog kralješka kao i kroz sredinu križne, zdjeličnih i prsne kosti.

4. Goveđe četvrti su poprečno rasječena polovica.

Članak 3.

Klaonički obrađeni trup goveda (u daljnjem tekstu: trup), goveđe polovice (u daljnjem tekstu: polovice) odnosno goveđe četvrti (u daljnjem tekstu: četvrti) u proizvodnji, preradi i prometu moraju biti razvrstani i ocijenjeni (u daljnjem tekstu: klasirani) prema ovome Pravilniku.

Klaonički obrađeni trupovi, polovice i četvrti pri uvozu moraju imati dokaz o klasiranju sukladno odredbama ovog Pravilnika.

Za klasiranje u smislu stavka 1. i 2. ovoga članka odgovorne su u proizvodnji klaonice, u prometu pravne ili fizičke osobe koje trupove, polovice odnosno četvrti stavljaju na tržište, u preradi pravne ili fizičke osobe koje ih koriste u preradi, a kod uvoza uvoznici trupova, polovica odnosno četvrti.

II. RAZVRSTAVANJE U KATEGORIJE

Članak 4.

Trupovi odnosno polovice razvrstavaju se na temelju dobi i fiziološkog stanja u tri osnovne skupine i to: teletinu, junetinu i govedinu.

Unutar ovih skupina utvrđuju se sljedeće kategorije: teletina (T), mlada junetina (MJ), mladi bikovi (A), bikovi (B), krave i ostala ženska grla osim junica (D), volovi (C), junice (E).

Članak 5.

Razvrstavanje u kategorije prema dobi obavlja se na temelju uvjeta iz Priloga 1. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio.

Kriteriji prema kojima se obavlja utvrđivanje dobnih granica na rasječenom trupu odnosno na polovicama jesu trnasti nastavci prsnih kralježaka (processus spinalis) i rasječeni spoj zdjeličnih kostiju (symphysis pelvis).

III. RAZVRSTAVANJE U KLASE

Članak 6.

Trupovi odnosno polovice razvrstavaju se u klase na temelju razvijenosti mišića trupa odnosno polovica kao i razvijenosti njihovih osnovnih dijelova.

Razvrstavanje iz stavka 1. ovoga članka obavlja se na temelju Priloga 2. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio.

Goveđi trupovi odnosno polovice razvrstavaju se u pet klasa koje se označavaju velikim slovima: E, U, R, O i P.

IV. OCJENA PREKRIVENOSTI MASNIM TKIVOM

Članak 7.

Ocjena prekrivenosti trupova odnosno polovica masnim tkivom obavlja se na temelju Priloga 3. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio.

Razvrstavanje iz stavka 1. ovoga članka obavlja se u pet stupnjeva, ocjenom od 1 do 5.

V. KLAONIČKA TEŽINA

Članak 8.

Klaonička težina goveda je težina toplog trupa odnosno polovica obrađenih prema članku

2. točke 1. i 2. ovoga Pravilnika s kojeg je nakon veterinarsko- zdravstvenog pregleda još odvojeno:

- masno tkivo butnog vijenca;
- masno tkivo iz zdjelične šupljine;
- rep između križne kosti i prvog repnog kralješka;
- bubrezi s ovjesom i bubrežno masno tkivo;
- masno tkivo s područja ingvinalnog kanala kod muških životinja te ispod odstranjenog vimena kod ženskih životinja;
- mišićni dio ošita;
- ubodna rana od klanja.

VI. OBILJEŽAVANJE TRUPOVA ODNOSNO POLOVICA

Članak 9.

Trupovi, polovice i četvrti mogu biti stavljeni na tržište, držani na zalih radi prodaje ili se koristiti u preradi samo ako su propisno obilježeni žigom i naljepnicom.

Obilježavanje trupa odnosno polovica žigom i naljepnicom mora biti obavljeno neposredno nakon provedenog postupka klasiranja obrađenog trupa odnosno polovica, prije početka njegova hlađenja, na vanjskoj strani trupa odnosno polovica uvijek na prednjim i zadnjim četvrtima.

Članak 10.

Oznake na žigu za kategoriju, klasu i prekrivenost masnim tkivom moraju biti oblika navedenog u Prilogu 4. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio. Oznake moraju biti visine 60 mm, a širine najmanje 45 mm.

Za obilježavanje žigom koristi se nerazmazivo, neizbrisivo i neotrovno bojilo koje se upotrebljava u prehrambenoj industriji te je otporno na vodu i kuhanje.

Članak 11.

Naljepnica uz podatke za kategoriju, klasu i prekrivenost masnim tkivom sadrži i sljedeće podatke:

- naziv i broj odobrene klaonice u kojoj je obavljeno klanje;
- datum klanja;
- redni broj klanja;
- klaonička težina;
- zemlja rođenja, tova i klanja;
- identifikacijski broj naljepnice;
- broj ušne markice;
- datum rođenja odnosno grla;
- oznaka klasifikatora.

Oblik, veličina i sadržaj naljepnice dan je u Prilogu 5. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio.

Oznake na naljepnici moraju biti otporne na oštećenje, dobro čitljive bez mogućnosti mijenjanja podataka na njoj.

Članak 12.

Oznake iz članka 10. i 11. ovoga Pravilnika ne smiju biti uklonjene prije početka postupka rasijecanja odnosno odkoštavanja četvrti.

Članak 13.

O klasiranju trupova odnosno polovica sastavlja se zapisnik prema Prilogu 6. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio.

Ako se klasiranje trupova odnosno polovica obavlja za veći broj grla istoga vlasnika sastavlja se i zapisnik sa zbirnim podacima prema Prilogu 7. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio.

Nakon završetka klanja u klaonici sastavlja se zbirni zapisnik o dnevnom klanju prema Prilogu 8. koji je tiskan uz ovaj Pravilnik i njegov je sastavni dio.

Primjerak zapisnika iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka čuva pravna osoba ovlaštena za klasiranje te klaonica najmanje jednu godinu.

VII. PROVEDBA I NADZOR

Članak 14.

Postupak klasiranja trupova odnosno polovica prema ovome Pravilniku obvezno se provodi u klaonicama neposredno nakon veterinarsko-zdravstvenog pregleda i utvrđivanja klaoničke mase.

Ukoliko je životinja prisilno zaklana, klaonica je obvezna istoga dana izvijestiti o tome klasifikatora.

Klasifikator će u najkraćem mogućem roku, ne dužem od dva dana, od dana primitka obavijesti obaviti klasiranje trupa odnosno polovice prisilno zaklanog grla.

Članak 15.

Klaonica je obvezna najmanje tri dana prije obavljanja klanja izvijestiti klasifikatora o točnom danu i vremenu klanja te broju grla koja se planiraju toga dana klati.

Članak 16.

Klaonice su obvezne osigurati odgovarajuće uvjete za provođenje postupka klasiranja trupova i polovica, što podrazumijeva neometan pristup trupovima i polovicama, očitavanje mase trupa odnosno obje polovice, omogućavanje vizualnog ocjenjivanja trupa odnosno polovica i ostale uvjete za rad klasifikatora.

Klaonica je obvezna dati na raspolaganje podatke potrebne za ispis naljepnice.

Članak 17.

Postupak klasiranja organizira Hrvatski stočarski centar (u daljnjem tekstu: HSC).

Postupak klasiranja obavljaju, na temelju ovlaštenja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) pravne osobe (u daljnjem tekstu: ovlaštena osoba) putem osposobljenih djelatnika-klasifikatora.

Članak 18.

Pravna osoba može biti ovlaštena za obavljanje klasiranja ako:

- je registrirana kod nadležnog suda za obavljanje takve djelatnosti;
- udovoljava zahtjevima nepristranosti i neovisnosti što se dokazuje certifikatom prema normi HRN EN ISO 9001:2000 ili potvrdom o akreditaciji prema normi HRN EN ISO/TEC 17025:2000, odnosno dokazom o započetom postupku certifikacije ili akreditacije prema ovim normama,
- se ne bavi trgovačkim, financijskim i drugim aktivnostima koje bi mogle utjecati na rezultate klasiranja,
- raspolaze odgovarajućom opremom potrebitom za provođenje postupka klasiranja,
- na poslovima klasiranja ima dostatan broj klasifikatora.

Članak 19.

Ovlaštena osoba podnosi Ministarstvu zahtjev za dobivanje ovlaštenja, uz koji prilaže dokaze o zadovoljavanju uvjeta iz članka 18. ovoga Pravilnika.

Članak 20.

Ispunjavanje propisanih uvjeta iz članka 18. ovoga Pravilnika utvrđuje stručno povjerenstvo koje imenuje ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva (u daljnjem tekstu: ministar).

Povjerenstvo se sastoji od 3 člana.

Na temelju prijedloga stručnog povjerenstva, ministar donosi rješenje o ovlašćivanju.

Popis ovlaštenih osoba za klasiranje objavljuje se u »Narodnim novinama«.

Članak 21.

Nadzor nad radom ovlaštenih osoba iz članka 17. stavka 2. ovoga Pravilnika obavlja HSC.

Ako se utvrdi da ovlaštena osoba ne ispunjava neke od ovim Pravilnikom propisanih uvjeta i ne obavlja valjano povjerene joj poslove, HSC će utvrditi nedostatke i o tome izvijestiti Ministarstvo. Ministarstvo će odrediti rok u kojem se utvrđeni nedostaci moraju otkloniti.

Ako ovlaštena osoba u određenom roku ne postupi u suglasju s odredbama iz stavka 2. ovoga članka Ministarstvo će rješenjem oduzeti ovlaštenje i brisati je sa popisa ovlaštenih.

Članak 22.

Nadzor nad radom HSC-a u obavljanju dodijeljenih mu poslova po ovom Pravilniku obavlja Ministarstvo.

Članak 23.

Klasifikatori moraju imati najmanje IV. stupanj stručne spreme, poljoprivrednog ili veterinarskog usmjerenja te završeni program izobrazbe za klasifikatora.

Izobrazbu iz stavka 1. ovoga članka organizira HSC.

Članak 24.

Pri provođenju klasiranja trupova odnosno polovica na kategorije, klase i stupnjeve prekrivenosti masnim tkivom klasifikator:

- utvrđuje ispravnost klaoničke obrade trupa odnosno polovica te njihove težine prema članku 8. ovoga Pravilnika;
- utvrđuje kategorije, klase i stupanj prekrivenosti masnim tkivom trupa odnosno polovice prema odredbama ovoga Pravilnika;
- označava trupove odnosno polovice žigom i naljepnicom;
- izdaje izvještaj prema Prilozima 6. i 7. i vodi zapisnik prema Prilogu 8.;
- dostavlja ovlaštenoj osobi u kojoj je zaposlen tjedno zbirno izvješće iz članka 13. stavka 3. ovoga Pravilnika.

Klasifikator je obvezan zapisnik o klasiranju trupova ili polovica istoga dana dostaviti klaonici i vlasniku grla ako je on nazočan klasiranju.

Ukoliko vlasnik grla nije nazočan klasiranju klasifikator odnosno ovlaštena osoba je dužna zapisnik iz stavka 2. ovoga članka dostaviti vlasniku grla poštom najkasnije u roku od tri radna dana.

Članak 25.

Ako vlasnik grla odnosno klaonica nisu zadovoljni obavljenim klasiranjem trupa ili polovica mogu neposredno nakon primitka zapisnika na dan klanja u klaonici zatražiti od HSC-a provedbu ponovnog klasiranja trupa odnosno polovica.

HSC je dužan u roku od 48 sati organizirati novo klasiranje trupa odnosno polovica.

Ako se utvrdi da se ponovljeno klasiranje trupa odnosno polovica razlikuje od ranijeg, troškove snosi ovlaštena osoba koja je obavila klasiranje; u protivnom troškove snosi strana koja je tražila novi postupak klasiranja trupa odnosno polovica.

Članak 26.

HSC je dužan obaviti kontrolno klasiranje u svakoj klaonici na najmanje 30 trupova odnosno pripadajućem broju polovica bez prethodne najave, najmanje dva puta godišnje. Ako je na raspolaganju manji broj trupova odnosno polovica, klasiranje se obavlja na sveukupno raspoloživom broju trupova odnosno polovica.

Ukoliko je razlika između kontrolnog klasiranja trupova odnosno polovica i ranijeg klasiranja na istim trupovima odnosno polovicama manja od 10 % u slučaju svih svojstava kakvoće na temelju kojih se trup ili polovice klasiraju, odnosno 14% u slučaju kada se razlika javlja kod istog svojstva, rad klasifikatora je zadovoljavajući. Kontrolno razvrstavanje trupova odnosno polovica u kategorije ne smije se razlikovati od ranije obavljenog.

Ako je razlika u klasiranju trupova odnosno polovica veća od dozvoljene te ako se pojavi razlika u razvrstavanju u kategorije klasifikator mora ponoviti program izobrazbe za klasifikatore a učestalost kontrola HSC-a se povećava.

Troškove povećane kontrole snosi ovlaštena osoba u kojoj je klasifikator zaposlen.

Članak 27.

Ovlaštena osoba dostavlja HSC-u tjedno zbirni zapisnik iz članka 13. stavka 3. ovoga Pravilnika.

HSC dostavlja Ministarstvu tjedno zbirno izvješće iz stavka 1. ovoga članka po klaonicama za prethodni tjedan u elektronskom obliku.

HSC podnosi tjedno Ministarstvu izvješće o obavljenim kontrolama rada (do 15. siječnja i 15. srpnja za prethodni dio godine).

Članak 28.

Klaonica je u obvezi zaključiti ugovor o klasiranju sa ovlaštenom osobom, u kojem su određeni uvjeti obavljanja klasiranja te cijena navedene usluge.

VI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 29.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana po objavi u »Narodnim novinama«, a primjenjuje se od 1. rujna 2004. godine.

Klasa: 011-02/03-01/72

Urbroj: 525-1-04-4

Zagreb, 10. veljače 2004.

Ministar
Petar Čobanković, v. r.

PRILOG 1.

KATEGORIJE GOVEDIH TRUPOVA I POLOVICA

Naziv	Kategorije			Opis
	Dob (mjeseci)	Spol	Oznaka	

TELETINA		< 6	M, Ž	T	Na spoju zdjeličnih kostiju, hrskavica koja je mekoelastična ne pokazuje znakove okoštavanja.
JUNE-TINA	MLADA JUNETINA	6 – 12	M, Ž	MJ	Na trnastim nastavcima prsnih kralježaka vide se znakovi okoštavanja a na hrskavičnim dijelovima jasno se raspoznaju krvne kapilare.
	MLADI BIKOVI	12 – 24	M	A	Na prva četiri trnasta nastavka prsnih kralježaka pokazuju se počeci okoštavanja.
	JUNICE	12 - 24	Ž	E	Kod starije dobi dolazi do izrazitog okoštavanja prva četiri trnasta nastavka prsnih kralježaka.
GOVE-DINA	BIKOVI	>24	M	B	Izrazito okoštavanje prva četiri trnasta nastavka prsnih kralježaka.
	VOLOVI	> 24	M	C	Kod starije dobi dolazi do početnih odnosno kod starijih grla dolazi do potpunog okoštavanja hrskavica od 5 do 9 nastavka prsnih kralježaka.
	KRAVE	> 24	Ž	D	

PRILOG 2.

KLASE GOVEDIH TRUPOVA I POLOVICA

Klase		Obilježja – opis	
Naziv	Oznaka	Trup – polovica	Osnovni dijelovi trupa - polovice
IZVRSNA	E	svi profili su izuzetno visoko zaobljeni; izrazita zaobljenost mišića	but: izrazito popunjen i oblikovan, visoko zaobljen leđa: vrlo široka; izrazito izbočena po cijeloj dužini lopatica: izrazito popunjena i oblikovana
VRLO DOBRA	U	profili dobro u cijelosti zaobljeni; vrlo dobra punoća mišića	but: dobro oblikovan i popunjen leđa: široka i izbočena lopatica: oblikovana i popunjena
DOBRA	R	profili u cijelosti ravni; dobra punoća mišića	but: dobro razvijen leđa: izbočena ali manje široka lopatica: srednje razvijena
OSREDNJA	O	profili su ravni do udubljeni; osrednja punoća mišića	but: srednje razvijen leđa: srednje razvijena lopatica: srednje razvijena do skoro ravna
SLABA	P	svi profili vrlo udubljeni; slaba punoća mišića	but: slabo razvijen leđa: uska s izbočenim kostima lopatica: ravna s izbočenim kostima

PRILOG 3.

Stupanj pokrivenosti masnim tkivom		Opis pokrivenosti masnim tkivom	
Naziv	Oznaka	Na površini trupa	U šupljinama trupa
VRLO SLABA	1	vrlo tanke naslage masnog tkiva na cijelom trupu	bez vidljivih naslaga masnog tkiva u prsnoj šupljini
SLABA	2	tanki sloj masnog tkiva na trupu; mišići gotovo svugdje vidljivi	mišići u prsnoj šupljini su između rebara jasno vidljivi
SREDNJA	3	mišići su, osim na butu i lopatici, gotovo svugdje prekriveni tankim slojem masnog tkiva	mišići u prsnoj šupljini su između rebara još vidljivi između tankog sloja masnog tkiva na rebrima
JAKA	4	mišići na butu i lopatici samo su mjestimično vidljivi između naslaga masnog tkiva; nešto izrazitije naslage na prsima	mišići u prsnoj šupljini između rebara prekriveni su masnim tkivom
VRLO JAKA	5	trup je u cijelosti prekriven masnim tkivom; deblje naslage masnog tkiva vidljive su na prsima	u prsnoj šupljini vidljive prilične naslage masnog tkiva

STUPANJ PREKRIVENOSTI MASNIM TKIVOM GOVEDIH TRUPOVA I POLOVICA

PRILOG 4.

IZGLED I VELIČINA OZNAKA ZA OBILJEŽAVANJE KATEGORIJA, KLASA I STUPNJA PREKRIVENOSTI MASNIM TKIVOM

A) IZGLED OZNAKA ZA OBILJEŽAVANJE KATEGORIJA

B) IZGLED OZNAKA ZA OBILJEŽAVANJE KLASA

C) IZGLED OZNAKA ZA OBILJEŽAVANJE PREKRIVENOSTI MASNIM
TKIVOM

M.P.

Klasifikator: